

Balgtreds, Raad til at spare netop paa Almueffolevæsenets Udvikling, og jeg er temmelig overbevist om, at jeg faar aldrig Raad dertil. Det skal være langt fra mig at søge at trænge Manden ud af hans vante Stilling, men fra den anden Side vil jeg heller ikke være med til paa noget Omraade at strænge Kvinden ude, hvor hendes naturlige Gvner og Anlæg netop gaa i Retning af at kunne føre en heldbringende Virksomhed igennem, og det er min Overbevisning, at netop Lærergerningen ligger for hende og ligger udmærket for hende. Men saa skylder man ogsaa Kvinderne noget; man skylder at komme dem til Hjælp, og det er det, jeg mener, man gør udmærket godt ved at vedtage nærværende Lovforslag. De private Seminarier for Kvinder, som vi have nu, eller lad os kalde dem Kursus, endes deres Gerning paa 1, 1½ og 2 Aar o. s. v. Det forekommer mig, at dette er en noget for hurtig Betjening. Deraf kommer vistnok — ja, jeg behøver ikke at sige vistnok, for jeg tror det fuldt og bestemt — dette bevirker, at der arbejdes alt for stærkt frem efter blot at faa Eksamen. Det er imidlertid ikke nok med, at Kvinderne faa et Quantum af Rundskaber; det gælder ogsaa om, at de tilegne sig dem og tilegne sig dem paa rette Maade, saaledes at de kunne bibringe andre dem. Og ser man nu hen til de Fordringer, som Eksamensbordet kræver, kunne vi vel ogsaa let være enige om, at netop det Tidrum, som Lovforslaget foreskriver, nemlig 3 Aar, er mere naturligt end de Tidrum, som nu ere Reglen ved de private Kursus. Jeg skal heller ikke spille Tiden med at tale om de Forhold, de Gældsforhold o. s. v., som Kvinderne komme til at lide under ved disse private Kursus, thi disse ere kostbare, og naar Kvinden tager en Eksamen, har hun meget ofte paadraget sig en ikke ganske ubetydelig Gæld, enten hos Slægt, Venner eller paarørende, men ogsaa hyppig hos dem, paa hvis Kursus de have gaaet. Der er imidlertid en anden Ting, som for mig netop er det væsentligste, og det er det forcerede Arbejde, denne forcerede Læsning, som en Kvinde nu er underkastet ved disse Kursus. Naar hun har skullet tage Eksamen paa meget kort Tid, er hun bagefter for lang Tid hjælelig og legemlig nedbrudt og egner sig da ikke til at træde ud i Livet og øve sin praktiske Gerning, og ogsaa af den Grund tror jeg, at det vil øve stor Nytte at vedtage nærværende Lovforslag. Jeg deler for øvrigt fuldstændig den Ansættelse, det ærede Medlem fra Ribe (Bust) udtalte, at disse Kvinder ere noget Stedbørn, og at der burde gøres noget mere for dem; man burde komme dem mere

til Hjælp i Dighed med, hvad der sker overfor de mandlige Seminarister. Jeg for min Part vil altid med Glæde stemme for Forslag i den Retning. Saa kommer jeg til et Punkt, som det lader til skal være meget omtvistet. Hvor skal et saadant Statsseminarium ligge? Der vil jeg selvfølgelig sige til det ærede Medlem fra Ribe: Skulle vi lægge det rigtigt fornuftigt, læg det da ved Odense; det ligger saa rart midt i Landet! Men for øvrigt ville vi slet ikke andrage herom, og det er heller ikke mit Grinde. Jeg vil tværtimod stemme for at lægge det ved Silkeborg som det mest naturlige Sted. Dermed tillader jeg mig at anbefale det foreliggende Forslag.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Goss): Det ærede Medlem for Odense Amts 6te Balgtreds (Højmark) mente, at der ikke var nogen egentlig ny Foranledning for mig til at forelægge dette Lovforslag. Det tror jeg dog, der er. Han anerkendte ganske vist, at Forslaget fremtraadte i en Skikkelse, som var mere acceptabel, og det maa jeg ogsaa hævde, at det gør, for saa vidt den Sum, som er beregnet til Skolens Tilvejebringelse, er meget mindre end den, der tidligere er paaregnet. Det er ikke, fordi jeg absolut betragter denne Tanke som mindre heldig, hvorpaa det tidligere Lovforslag med en Kostskole var bygget, men jeg betragter det som noget, der var undværligt, som kunde erstattes ad privat Vej ved andre Foranstaltninger, saa at der ikke var nogen Grund til at paabyrde Statskassen de dermed forbundne Udgifter. Som Forslaget er kommet her ned fra Landstinget, er der en hyderligere Beparelse paa et andet Punkt, idet Dvelseskolen, det vil sige, saaledes som den var paatænkt i Forslaget, er udeladt. Det er jo ikke Meningen dermed, at der ikke skulde være en Dvelseskole forbunden med dette Seminarium. Ved det andet Lovforslag, som nu er under Udvalgsbehandling, viste det sig jo under Forhandlingen, at alle Parter vare mere eller mindre enige om, at en saadan Dvelseskole er af Bigtighed og heller ikke kunde undværes her, ligesom den ogsaa er knyttet til Forskoleseminariet, som i Fjor blev gennemført, men Sagen er, at man har tænkt sig i Landstinget, og det tror jeg ogsaa vil blive en fornuftig og rigtig Løsning, at det ikke skal være en særlig Dvelseskole med Lokaler og Institut der i Skolen, men at man skal arrangere sig med Kommunen og benytte visse Klasser eller Klasserne overhovedet i dens Skoler til